

L'OTAN que ve

Amb la caiguda del mur de Berlín, va començar la metamorfosi de l'Aliança Atlàntica, que ara s'adapta al nou ordre mundial amb mesures com l'ampliació o el disseny d'una nova estructura militar.

Un dia Manfred Wörner va voler anar massa de pressa. Era el 1989 i l'ex-secretari general de l'OTAN proposà de convidar a la seu atlàntica qui llavors era ministre d'Afers Estrangers de l'URSS. Una iniciativa que topà amb el rebuig dels socis aliats. No volien l'enemic a casa.

Set anys més tard, Rússia no solament hi va de visita, ans té delegació i enllaços militars permanents, discuteix de desarmament químic, bacteriològic i nuclear en un nou organisme, el Consell Permanent, on s'asseu d'igual a igual amb els setze aliats i —un detall més— les últimes ofertes laborals de l'Aliança Atlàntica requereixen el coneixement de l'anglès, del francès i del rus. El canvi és radical.

L'escenari és el mateix. Una seu als afores de Brussel·les, uns edificis sense gràcia, de color gris, estil búnquer, record inequívoc de caserna, presidits per l'estrany símbol del qual ningú no recorda el significat. L'escenari és el mateix, però l'obra ha canviat.

Era una aliança nascuda de la guerra freda que, molts anys després, la caiguda del mur va deixar sense enemic a la vista, i que la sagnant tragèdia de Bòsnia ha reconvergit a marxes forçades al servei dels nous reptes del nou món: enfrontaments localitzats, conflictes de minories, operacions de manteniment de la pau. Així l'OTAN s'ha reciclat a la causa humanitària.

D'instrument de la guerra freda a braç armat de les Nacions Unides i ara amb una altra gran tasca en marxa: l'ampliació. Tres països, Polònia, la República Txeca i Hongria signen el 16 de desembre els protocols d'adhesió per poder ingressar-hi la primavera del

ARXIU / EFE

Javier Solana, secretari general de l'OTAN. El seu perfil és molt diferent dels tradicionals màxims responsables de l'Aliança.

1999, coincidint amb el cinquantesimari de la creació de l'OTAN. Una OTAN molt diferent, però que manté la clau de l'èxit de sempre, una clau amb un nom i un número: l'Article V. L'article del Tractat de Washington que assegura el suport dels aliats en cas d'agressió.

Lògic, legítim i natural és l'interès de polonesos, txecs i hongaresos. No era tan evident, tan previsible, tan clara l'acceptació per part de l'OTAN. Perquè una ampliació era una provocació, un quant llançat a la cara d'una Rússia que, disminuïda, no li va tocar més remei que acceptar una humiliació semblant. L'empenta, les ganes, la decisió dels candidats, i també raons de política interna nord-americana, van fer cremar etapes a gran velocitat. Error i provocació o encert i visió de futur, el pas ja és fet i l'Aliança ha iniciat una transformació profunda.

Una gran transformació que consisteix no solament a garantir seguretat, portes endins, als seus membres, sinó també a projectar estabilitat, portes enfora, a les regions veïnes. Un paper nou, un pa-

per clau. És en aquest moment de canvis, en aquest moment que l'OTAN es dotava d'una nova estructura militar, que Espanya ha decidit d'integrar-s'hi plenament.

Aquesta nova ruta la condueix una persona amb un perfil molt diferent al dels tradicionals màxims responsables de l'OTAN, un personatge que té poc a veure amb Joseph Luns, el secretari general de finals dels setanta, els anys del desplegament dels Pershing II i els Cruise; o amb Manfred Wörner, que la va dirigir durant la part més dura de la guerra a Bòsnia. Ara és un Javier Solana que la primera pregunta que hagué de respondre en prendre possessió, el desembre de 1995, va ser com havia arribat a dirigir una organització contra la que havia fet campanya. Qui li ho havia de dir a Solana que anys abans proclamava "Occident sí, OTAN no". Si li demanessin què fa un home com ell en un càrrec com aquest, segurament que respondria que ell deu haver canviat, però l'OTAN molt més encara.

Jaume Masdeu (Brussel·les)